

6. Riskbedömning

Publ.nr MCFXXXX – månad 2026

Praktisk info	Upplägg
Del 6: Riskbedömning Tid: 80 (160) minuter Syfte: Introducera och tillämpa delarna i att genomföra riskbedömning. Material: Verksamhetsbeskrivning för Lyckoby tillagningsverksamhet, kriteriemodell för Lyckoby, Del 1: Gruppövningsinstruktion, mall riskbild (A3), mall åtgärdsplan (A3), återanvänd Övningsexempel Lyckoby konsekvensanalys Del 2 Repetition: Övningsexempel Lyckoby riskbedömning, återanvänd tidigare underlag om Lyckoby	Del 1 Videoföreläsning del 1: 10 minuter Gruppövning: 60 minuter Tvärgruppsredovisning: (valfritt) 50 minuter Del 2 Videoföreläsning del 2: 10 minuter Diskussionsuppgift: (valfritt) 20 minuter Reflektion i helgrupp: (valfritt) 10 minuter

Centralt innehåll – Riskbedömning del 1

- **Riskbedömning är den andra stora delen i genomföra-delen** och fokuserar på hur sårbara resurserna är samt vilka åtgärder som behövs för att upprätthålla prioriterade aktiviteter.
- Bedömningen utgår från tre frågor för varje resurs: **Vad kan inträffa? Vilken redundans finns? Kan resursen återställas i tid?**
- Riskbedömningen omfattar alla resurser, både interna och externa, och bygger ofta vidare på tidigare analyser som riskhantering, RSA och inträffade incidenter.
- Exemplet "Träna" visar hur olika risker identifieras för resurser som gym, träningskläder och träningsklocka, och hur redundans bedöms för varje riskhändelse.
- En risk anses **acceptabel** om befintlig redundans gör att resursen kan återställas inom den återställningstid som fastställdes i konsekvensanalysen.
- Om en risk **inte är acceptabel** måste verksamheten ta ställning till om åtgärder krävs för att minska sannolikhet, avbrottstid eller konsekvenser.
- Vid oacceptabla risker kan det även behövas en **kontinuitetsplan** som beskriver hur verksamheten ska hantera störningar och upprätthålla en tolerabel nivå.
- Identifierade åtgärder bör dokumenteras i en **åtgärdsplan**, med ansvarig, prioritet, tidsplan och kostnad, och ska helst integreras i ordinarie styrprocesser.

Centralt innehåll – Riskbedömning del 2: Repetition och summering

- Riskbedömning del 2 exemplifierar riskbedömningen genom att gå igenom övningsuppgiften: Tillagningsköket i Lyckoby.
- Exemplet fokuserar på resurserna **personal** och **livsmedel**, där återställningstiderna styrs av de prioriterade aktiviteternas acceptabla avbrottstider.
- För varje resurs analyseras riskhändelser, befintlig redundans och om resursen kan återställas i tid; detta dokumenteras i en riskbild.
- För resursen **personal** identifieras flera risker (sjukdom, transportproblem, nyckelkompetens som slutar), där vissa risker är acceptabla och andra kräver åtgärder och en övergripande kontinuitetsplan.
- För resursen **livsmedel** identifieras risker som restnoteringar och uteblivna leveranser; båda saknar redundans och kan inte återställas i tid, vilket kräver åtgärder och i ett fall en kontinuitetsplan.
- Åtgärdsförslag sammanställs i en **åtgärdsplan** med tydlig beskrivning av ansvar, prioritet, tidsplan och kostnader.
- Exempel på åtgärder är kompetensförsörjningsplan, inventering av timvikarier, krismeny, krislager och alternativa leverantörer.
- Motiveringar till åtgärder ska dokumenteras för att säkerställa förståelse över tid och visa mervärde, t.ex. att åtgärden minskar sårbarhet eller adresserar flera risker samtidigt.
- Det finns en tydlig röd tråd mellan kriteriemodellen, avbrottstider, återställningstider, risker, redundans och behovet av åtgärder.

Gruppövning riskbedömning – Fiktiv tillagningsverksamhet i Lyckoby

Syftet med gruppövningen är att testa metoden genom praktisk tillämpning av teoretiska kunskaper från videoföreläsning. Gruppövningen handlar om att genomföra en riskbedömning för ett fiktivt exempel, tillagningsverksamhet i Lyckoby.

Förberedelser:

- Deltagarna delas in i grupper om 4-6 personer för gemensamt arbete, förslagsvis samma grupper som för gruppövning konsekvensanalys.
- Grupperna tilldelas arbetsmaterial (enligt ovan)
- Det är fördelaktigt om grupperna kan genomföra övningarna i lokaler som ger utrymme för diskussioner.

I gruppövning riskbedömning utgår deltagarna från tidigare grupparbete med konsekvensbedömningen och applicerar nu teorin om riskbedömning. Använd gärna exemplet *Träna* som stöd.

Vi rekommenderar att en gemensam redovisning och erfarenhetsutbyte efter gruppövningen.

**Exemplet är fiktivt och syftar till att visa hur metoden kan utföras och dokumenteras. Exemplet kan innehålla sakfel och sak inte behandlas som ett facit.*

Del 1: Riskbedömning – (60 min)

- Utgå från konsekvensanalysen och gör en riskbedömning för tillagningsverksamheten i Lyckoby.
 - Använd först mallen för riskbild och gör klart momentet. Därefter påbörja nästa moment och använd mallen för åtgärdsplan.
- Fokusera på en eller två resurser för att komma igenom alla frågor i mallen.
- Ta en fråga i taget i den ordningen de kommer.
- När ni kommer till åtgärdsförslag, fundera över åtgärder som syftar till att:
 - Minska sannolikheten för avbrott,
 - Minska avbrottstiden och/eller
 - Mildra konsekvenserna.
- Hur kan ni motivera åtgärderna till beslutsfattare?

Tips: Det är viktigt att beskriva en risk per rad då det kan finnas olika redundans för olika risker. Vid redovisning bör fokus ligga på processen snarare än vad som skrivits i respektive ruta.

Tvärgruppsredovisning – (valfritt) (30 min)

Skapa nya grupper om 4-6 deltagare med en representant från varje tidigare gruppindelning för att diskutera arbetet med riskbedömning. Syftet är att deltagarna ska dela med sig av erfarenheter från arbetet i sin grupp samt jämföra och ta lärdom från andra grupps arbete.

Fokus på processen.

Att diskutera i tvärgrupperna:

- Hur gick uppgiften?
- Vad var svårt?
- Hur resonerade ni i era respektive grupper?
- Vad drar ni för lärdomar från det här momentet?

Varje grupp enas kring två lärdomar från det här momentet (framgångsfaktor, svårigheter, tankesätt etc.) som de vill lyfta i helgrupp.

Diskussion/redovisning i helgrupp – (valfritt) (20 min)

Grupperna redovisar sina två lärdomar för helgruppen. Efterföljande diskussion om likheter/olikheter i genomförande och erfarenheter.

Del 2: Diskussionsuppgift för repetition av riskbedömning del 2 (valfritt) (20 min)

Deltagarna får reflektera i arbetsgrupperna över det som presenterats i filmen *Riskbedömning-Repetition och summering* och eventuellt justera sin egen gruppuppgift. Därefter redovisar grupperna för varandra genom att ge exempel på hur de har diskuterat. (Fördela tid efter antalet deltagare och grupper).

Fokus på processen.

- Att diskutera i tvärgrupperna:
 - Vad har varit svårt?
 - Hur förhåller sig den presenterade riskbedömningen i riskbedömning- Repetition och summering till gruppens arbete?
 - Vad kunde gruppen gjort annorlunda?
 - Vill gruppen ändra på något i det egna arbetet utifrån vad som visades i presentationen? I så fall vad?
 - Hur gick diskussionerna i gruppen?

Reflektion i helgrupp – (valfritt) (10 min)

Dela erfarenheter. Hur gick diskussionerna i gruppen? Hur förhöll sig gruppernas resultat till förslaget presenterat i filmen (riskbedömning: repetition och summering)?

Stödmaterial och länkar

- **Myndigheten för civilt försvar: Informationssäkerhet – Metodstödet – Metodstöd i informationssäkerhet** finns på vår hemsida
- **Länsstyrelsen Östergötland – Handbok i kontinuitetshantering:** Fördjupning på sidorna 47–54 – Workshop 3: Riskbedömning.
- **Länsstyrelsen Östergötland – Mallar, presentationer och stöd:** Syfte och metod – Riskbedömning, Mall – Riskbedömning för deltagarna att fylla i och Mall – Risk-bedömning för processledaren att fylla i.
- **FSPOS – Vägledning:** Fördjupning och mallexempel på sidorna 46–48 – Kapitel B.2. Riskbedömning, och mall på sidan 49 – Riskbedömning. www.mcf.se/kontinuitetshantering.
- **Myndigheten för civilt försvar:** Åtgärdsplan för kontinuitetshantering (MCF1513 – reviderad december 2023).
- **FSPOS – Vägledning:** Fördjupning på sidorna 50–59 – Appendix C – Kontinuitetsstrategi, Appendix D – Kontinuitetsplaner.